Србобранъ излази четвртномъ и недельомъ.

Предплату примаю све ц. и кр. поште познати скупитељи и уредничство (лебарска улица, у кући бр̃й 882.).

Рукописи не враћаю се натраг.

СРБОБРАН.

Предплатне цене у аустр. вр.
на три месеца . . . . 2 50 на
на по године . . . . 5 ф.
на годину . . . . . 10 ф.

За огласе плаћа се за оно место, кое еданъ редъ изъ петита заузима за сваки путъ по 7 новчића, и сваки путъ по 36 новч. штемпларине.

Год. II. У Новомъ Саду, у неделю 10. юния 1862. Брой 46

НОВИ САДЪ, 9. юни.

У Београду се садъ изриче животъ или смрть турцима; решава се судбина о миру или рату. Народъ србски съ турскогъ варварства узруянъ и до зла Бога огорченъ иште освете за неброене невине жртве, кое су одъ душманскихъ ћулади пале. Нѣму ние доста, што е войска изъ Крагуевца дошла и са собомъ 60 топова довукла; ни е му доста што се барикаде на све стране у вароши направиле и шанцеви противу града подигли; ни е доста што се народъ на позивъ правительства изъ унутрашньости подъ оружиемъ слегао, готовъ на заповесть свога обштелюблѣногъ владаоца сваки часъ на неприятеля ударити: онъ иште већа емства за свою безбедность; иште да градови у Србии буду србски, и да се Србима предаду, а Турци, кои желе у Србской земльи остати и живити, да буду србски поданици: едномъ речи: да Србия буде савршено србска земля.

Ако смо добро извештени., влада србска дели сасвимъ ове мисли и желѣ народне, и учинила е кораке кодъ гарантнихъ сила, да се праведне народне желѣ испуне.

Међутимъ Порта збацила е пашу београдскогъ, и шалѣ у Београдъ свога комисара, да би тимъ колико толико народъ ублажила; али іой се боя не прима. Турчинъ остае Турчинъ.

Како садъ ствари стое, мало ће времена проћи, пакъ ће Србия или мирнимъ путемъ своя историска права добити, или ће ихъ на юначкомъ мегдану морати тражити. Било како му драго, будућност е турска мрачна, а србска светла.

О првомъ сукобу између Срба и Турака являю „Т Н.“ од 8. юния ово: Синоћь е опетъ поводом турским било по нашой вароши сцена, кое нас живо опоминю на варварства, коя су се недавно збила у Цеди и Дамаску.

По нашу несрећу морали смо до садъ трпити у нашемъ престолномъ граду и турску полицию, коя е свакомъ приликомъ узрок била, те се нереди догађали. Ово изузетно станѣ, тако рећи државу у држави, чинило е, да су и онако већ фанатички Турци, — коихъ доста долази из оних краева Турске, где аге, заптие и друге коекакве пропалице гнѣче ядне християне —, у последнѣ време толико обезобразили, да су овде чинили онаке зулуме, какви се чине по варварскимъ краевима стеновите Арапске и Мале Азие.

Ове последнѣ две три неделѣ почеше Турци явно по улицама скотски нападати наше люде и у тима приликама увекъ е било сукоба такови, да се сваки мирни србски грађанин на своме рођеном огньишту морао плашити за слободу и безбедност свое личности и иманя одъ дивлѣгъ пришелца.

Да е било по чуству и жельи жителя ове вароши и целогъ народа србскогъ, за цело би већъ одавно оружѣм решено било, да ли Срби у своме рођеномъ завичаю мораю трпити зулумћаре; но съ друге стране опетъ власти наше увекъ су чувале, да недоће до озбильнихъ сукоба, — па тако се одъ године до године све већма обезобразише Турци, а последньихъ дана већъ и толико, да су на варошке капие помећали, као у неки пркос, оне знаке свое, кое християни само са ужасомъ гледе.

Синоћъ око 7 и по сати задене опетъ кавгу кодъ Чукур чесме еданъ Турчин, што е тукао едногъ Србина, кои е тамо по воду дошао. Жандаръ укори Турчина, но Турчинъ опали пиштоль и убие жандара. На то ухвате Турчина, да га спроведу србской полиции. но пролазећи покрай турске полицие, низами изъ здания турске полицие опале плотунъ на оне, кои су пратили тогъ Турчина и томъ приликомъ убию 4 или 5 одъ нашихъ.

У тай махъ већъ су се спремили и под оружѣм стаяли Турци на Дорћолу, и по разнимъ своимъ каванама. С тога морамо и сумняти на ньихъ, да су у договору радили, и да су наумили онда нападати на насъ, кадъ наши люди у празнични данъ предъ вече изићу у полѣ, да се прошећу. А турске страже на варошкимъ капияма затворише капие; тимъ пресекоше комуникацию и почеше пуцати на наше люде.

Садъ се наоружаю и Срби, те се бранише; растераю страже турске са савске, видинске и варош-капие, и почну рушити те турске гадне ћумезе, кои само стаяше као нагрда за варошъ и своим гнуснимъ испаренѣмъ кужише околне улице.

После поноћи беше већъ сурване те назови капие.

Међутимъ траяла е борба кодъ Стамболъ-капие, кодъ џамие покрай лутеранске цркве и на великой шияци. Низамска стража на Стамбол-капии затворила е капие са обе стране, па е на наше нишанила кроз рупе, те е многе наше ранила и убила. У џамию покрай лутеранске цркве улегоше многе ерлие и гађаше на насъ изъ узани пенцера и са мунаре; али око 3 сата изютра предадоше се на веру, па ихъ заедно са булама и децама одведоше у србску полицию. На пияци пуцаше Турци из текие, на наше воинство, кое е тамо упараћено стаяло, а ние се у ништа мешало; на то поюрише наши грађани, на текию и учине, да су умукли они, кои су изъ нѣ пуцали; али низами из турске полицие гађали су еднако на Србе и давали повода, те су имъ и наши морали одговарати.

Еле тако васъ целу ноћъ траяла е пуцнява. Са обе стране има доста и мртвихъ и ранѣнихъ, но засадъ имъ се іошъ незна броя, али мислимо, да ће ихъ бити око 50.

Данасъ у 7 и по сата преподне на свима консулствима гарантнихъ сила дигнуте су бандере у знакъ, да су се Турци предали, а уедно раздавана е по вароши прокламация, коя овако гласи:

„Грађани београдски!

„Жалостнимъ и крвавимъ сукобима, коима е одъ синоћъ миръ и спокойство ове вароши потрешено, и при коима су толике невине жртве пале, већъ е край. Правителство, саображаваюћи се у том намѣрама Нѣгове княжеске Свѣтлости, ние престало одъ првог часа ови несрећни догађая, до последнѣгъ тренутка, чинити све, што е обрана вароши и безбѣдность грађана изискивала.

„Сва могућа средства употреблѣна су, да се предупреди далѣ проливанѣ крви. Труди и настояваня правителства, подпомогнути благородномъ и човеколюбивомъ тежньом гг. консула гарантни сила, успѣли су у овомъ настояваню за повратак мира и спокойства. Добивено е оно, што се иначе безъ много већи опасности и проливаня крви неби могло постићи. Садъ стои до васъ грађани! да достойно одговорите очекиваньима свога светлога княза и господара, и да своіом послушношћу спрамъ наредба власти, своим миролюбивимъ владанѣмъ, своіомъ човечношћу и добримъ обхоћенѣмъ спрамъ мусолмански обитателя ове вароши, оснажите правителство у испуняваню нѣговогъ тешкогъ задатка.

„Грађани београдски! Честь и име ваше, честь нашегъ пресвѣтлогъ княза и господара, честь и достоинство целе землѣ наше, миръ и поредакъ ове вароши, и собствено наше спокойство и безбѣдность, то изискую. Позиваюћи васъ на то именомъ Нѣгове княжевске Свѣтлости, правительство се нада, да ће наћи найбольи и подпунъ одзивъ у срцама вашим, и да ћете ви найусрдние оправдати ова очекиваня, коя су едино и найвеће емство за вашу собствену безбѣдность.

„У Београду, 4. юния 1862. г.

Министеръ унутрашньи дѣла
Н. Христићъ.“

Сад, кад ово пишемо (10 сати пре подне) у вароши е миръ, али чаршия неради и сваки е грађанинъ іошъ на опрезу, да се неби учинило какво издайство одъ стране Турака.

Црна Гора и Херцеговина.

О битки кодъ Раслине главице и Мартинића пишу изъ стана **Бѣлопавлића** одъ 26. мая: Пошто е Омеръ паша преко Рифат паше одъ самога султана заповесть добио да негледаюћи на протестацие одъ стране Русие и Француске, на Црну Гору са свию страна удари, скупи онъ подъ врховним своимъ заповедништвомъ у Албании мушира Абди пашу, паше Исмаила, Дилавера, Хусеина, Османа и Осман Мустафа пашу Скопляка, коима поедина противъ Црне горе оперираюћа оделеня предаде. Главни станъ турски би у Скадаръ премештенъ и турска войска се утабори на турскомъ земльишту међу Спужом и Мартинићи. Одавде почеше операцие, а Црногорци су се дужъ свое границе одъ Пипера преко Ждребаника до Главице утаборили. Преднѣ страже црногорске су поредъ Циганска и Височице иза Новог села па до Комана повучене. Главна сила турска крене се у неделю 15. мая изъ стана и пође против Новогсела, Плана, Мартинића и Глижица, села за црногорскомъ предстражомъ, и попали их. Из Новогсела и Плана побегоше Турци одма, али кодъ Мартинића бияше другчие. Овде се сѣдинила црногорска войска подъ заповедништвомъ подпредседника сената Крце Петровића, кои е у три оделеня раздели. Сенаторъ Іоле Пилетићъ предводио е лево крило кодъ Ћелие, Крцо средину код Мартинића, а Баіо Бошковићъ десно крило кодъ Глижице. Бой се заметну око 7 сати изъ ютра са 2000 Црногораца противъ турске силе одъ 20,000 низама и башибозука, и сврши се текъ у пола деветъ сати у вече. Турци се по свой приліци нису мислили у озбилянъ бой упуштати, него само цркву у Мартинићи и едно 30—40 планинских кућа попалити, па онда натраг побећи, као што обично свуда чине. И испало им е за рукомъ цркву отети, у коіой се 13 Црногораца затворило било. Ту се породи очаяни бой око светога места, кои е 12 сати траяо, и пошто сви 13 Црногораца погинуше, запалише Турци цркву. Іошъ за времена око 6 сати у вече, притече войвода Петаръ Филиповъ Крци у помоћъ са войскомъ од реч нахие и Турци бише потучени и до стан ховога прогонѣни. Као што Турци ве.

ихъ е 500 мртви и 1200 ранѣнихъ кои су у Спужъ и Подгорицу однешени. Црногорци су имали 45 мртви и 52 ранѣна. А ухватили су Црногорци и 6 увода. —

Изъ **црногорског стана** у Бѣлопавлићима являю пакъ одъ 27. мая: У недѣлю 22. мая дигоше се Турци са силомъ одъ 15,000 момака, да неколико црногорских колеба у Комани попале и ставе се између Зете дужъ Раслине Главице и брежулька Сукъ и то у два оделеня, треће пакъ оделенѣ иза Црковнице на Велябрдо кодъ села Лужнице ние се могло одъ стране Црногораца видити. Турци су на Црногорце поредъ Црковнице подъ Заѣевицомъ изненада напали, тако да е средина црногорске войске при великой сили турской после жестока боя узмицати почела. У важномъ овомъ тренутку показа се на бойномъ полю врховни заповедник црногорске войске, велики войвода Мирко Петровићъ, са своимъ штабомъ, и видећи, да се друга и трећа турска колона на средину црногорске войске бацила, учини са необичнимъ присутствомъ духа нова расположеня и пошалѣ нову войску у помоћъ уступаюћима. Он самъ хити се у кишу танади, храбрећи войску и ова доби као муньомъ нови характеръ. Црногорске колоне склопише се изъ нова и за мало се могоше црногорске заставе видити како противъ десетъ пута ячегъ неприятеля напредъ ступаю. Црногорци жестоко юрише на неприятеля, кои се расцепи тако, да една частъ кодъ Лужнице, а друга исподъ Раслине Главице потучена би, остатакъ пакъ би к Спужу и преко Вельо-брдо у Подгорицу одюренъ. Велика е среća турска, што ту небеше више одъ 2500 Црногораца у бою и што су могли лако се докопати Спужа и Подгорице, иначе би имъ войска била десеткована. Битка е траяла одъ 8 сати изютра до пола три сата после подне, Турци су имали 600 мртвихъ 1500 ранѣнихъ, а Црногорци 47 мртви и до 100 ранѣнихъ. Тай губитакъ Црногораца у томъ побѣдномъ бою мора се приписати едно томе, што су се добровольци школске младежи налазећи се у центруму, далѣ напредъ упуштали него што е нужно било. Ньиховъ баряктаръ сам, еданъ свештеник, добио е 6 рана. Одъ войвода одликовали су се особито Петаръ Филиповъ, Марко Драговъ и аѣутантъ Зега, кога е врховни войвода явно загрлио.

Дубровнички дописникъ „ванд.“ явля у писму своимъ одъ 27. мая, о крвавой битки кодъ Китта, да е подробния известия о ньой добио.

Дервишъ паши е после многихъ несретнихъ покушая, пошло еданпутъ већъ за рукомъ у равницу Никшићку продрети и Никшићъ раном снабдѣти. Но то га е скупо стало, ту задобивену истина велику користъ морао е животомъ неколико хиляда своихъ войника платити. То е први путъ, да е турско оружѣ одъ почетка овога рата побѣду(?) одржало, кою има захвалити не само много већемъ брою войске, него и той околности што е едно яко оделенѣ Црногораца збогъ погрешногъ расположеня, врло касно на боиште стигло.

Кад се Дервиш 21. мая. од прилике са 15.000 момака против црногорске границе дигнуо, и преко Велемие к' Никшићу пошао, држао е Петар Вукотићъ, кои е теснацъ Дугу чувао, да е Дервишъ паша тамо пошао само да Црногорце смете и позорность ньихову одъ праве точке где е нападати наумио, одврати, те тако крозъ теснацъ Дугу продре. Збогъ тога е Вукотићъ остао у своме положаю. Онъ е имао преко 6.000 момака, а за обрану теснаца кодъ Велемие и Кита било е само 2000. Црногораца.

Дервишъ паша, кога планъ Вукотићъ ние схватио, навали са целомъ войскомъ своіом на Велемие и Кита, и кодъ овогъ последнѣгъ места морао се са читавомъ своіомъ войскомъ против две три хиляде Црногораца два дана крваво борити, при чему е едногъ одъ найбольихъ своихъ ђенерала, врло многе штабске и више официре и преко 3000 войника изгубио, но ипакъ е кроз теснац продрео у равници никшићкой станио се, и давно изгледану рану у Никшићъ унео. Губитакъ Црногораца у ової особито крвавой битки ние познат, Турци веле у своимъ известияма да е 700 до 800 Црногораца пало.

Кадъ е Вукотићъ опазио да се у рачуну преварио, похити на боиште али дође касно. Турци су били већъ пробили и равницу заузели, у коіой се онъ са тако яким са конян. и топ. довольно снабдѣвенимъ неприятелѣм на отвореномъ полю несмеде у бой упустити. Рана е у Никшићъ унешена 24. мая. Турци и приврженици ньихови додавали су истина у своимъ известияма да е Дервишъ паша и неодморивши войску далѣ противъ Црнегоре отишао, и да е Острогъ, коега су 4000 Црногораца, гарда кнежева, под предводительством самога младогъ кнеза бранили, за три сата на юришъ отео.

Вѣст ова, коя е са више страна као непонятно дѣло разглашена, до сада се ние потврдила. Да би Острогъ отети могао, морао би Дервишъ паша найпре крозъ теснацъ Слива продрети. Но ние вероватно, да е могао Дервишъ паша кои тай исти задатакъ год. 1853. ние био у станю решити, сада после тридневнога боя са уморномъ войском осамъ сати далѣ отићи, крозъ два теснаца продрети и са баіонетомъ тако лако отети Острегъ, кога 4000 одабранихъ Црногораца бранише. Паробродъ, кои се 28 мая предъ вече изъ Бара кренуо, ние о томе никаква гласа донео. Кажу да е еданъ лекар Омерпашинъ, неки Французъ, кои е при одлазку турске войске за пробитачние држао у Билећу остати, ту побѣду кодъ Острога измислио.

Неда се таяти, да е Црнагора у опасности, а неби ни чудо било, да за кратко време побеђена буде (?) еръ 80,000 неприятеля напало е на ню са свию страна. Истина да приятельи Црногораца тврде, да Србия коя е Црной гори повлаћивала, да бой заметне, браћу свою изневерити неће; други опет веле да ће Француска и Русия далѣмъ ступаню Омерпашиномъ у Црну гору на путъ стати; многи одушевлѣни мисле опетъ да ће Цдногорци кои іош имаю у рукама све яке позиције, толико снаге имати, да землю и слободу свою безъ туђе помоћи одбране, али као да е часъ куцнуо, за кратко време ће се можда крвави рат овай окончати, или ће се већма іошъ разпространити.

Овай часъ самъ добио следећу вѣст: Дервиш паша се са 10,000 момака вратио натрагъ у Билеће да донесе ране, еръ е имао леба само за пет дана.

— Изъ стана кодъ Острога 28. мая. Дервишъ паша се после пораза у Дуги, где га е Петаръ Вукотићъ двапутъ потукао, у Баняне повукао и сабрао е сву силу изъ Требиня, Гацко и Билећа да преко Велемие и каталин-дола рану у Никшићъ однесе, где се іошъ една частъ турске войске у обкопима држала. Текъ што е Петаръ Вукотић заповедникъ християнске войске кои е кланце у Дуги чувао, то кретанѣ турско спазио, а онъ се са целомъ своіомъ войском крене за Турцима и стигне ихъ у понедельникъ 23. мая међу брдомъ Кита и Слано, где су се до ньих 15.000 утаборили. Видећи войвода Вукотић да турску силу неможе разбити а да половину свое войске неизгуби, разреди онъ свою войску поредъ метерица и узнемираваше неприятели тако до саме ноћи а и целу ноћ остаде у томъ положаю. У вторникъ 24. мая од прилике око 6. сати смотри войвода Петаръ међу обшанченомъ войскомъ еданъ мали транспортъ ране, кою ће два оделеня войске у Слано пратити. Онъ разреди Црногорце, кои опаливши неколико пушака, юрише са ятаганима на турски обкопъ и попевши се на њега, на юришъ отму и други обкоп и упадну у обшанчени станъ. Турци бише са маломъ едномъ части ране наполѣ узбиени и гонѣни, а други зарана побегоше према Риђанима и Никшићу. Поколь при юришу био е страшанъ, ер два шанца су са мртвацима, по шесторо еданъ на другогъ напунѣни били. Турци су имали 1900 мртвих, коима су главе одрублѣне и 2000 ранѣнихъ. Црногорци имадоше само 70 мртвих и ранѣнихъ, кое доказуе, да е турска войска яко покварена. Међу мртвима е Али паша и множина вишихъ официра, кое се познало по уплячканомъ оружю и сабляма. Кодъ Црногораца се особито показао нови сенатор Мило Новаковъ. Поедини Црногорци су у той битки по 3—10 глава одрубили, а еданъ младићъ одъ 17. година седамъ е глава одсекао.

Едно оделенѣ Црногораца подъ Ивомъ Раковимъ и Ђуромъ Матановићемъ ние могло због жестоке ватре турских топова и оштрога марша, при бою участвовати.

Сада е турска войска подъ Дервишпашомъ у горнѣмъ полю кодъ Никшића са войскомъ Петра Вукотића и оделѣньима подъ войводама Маркомъ Драговимъ, Ивомъ Раковимъ и Ђуромъ Матановићемъ, обколѣна.

Данасъ су Турци ударили на црногорску границу и продрли су преко Планинице до близу Повие, где су попаливши више Острога *) неколико црногорскихъ планинскихъ кућа неколико жена и деце потукли. А кадъ се на то войвода Марко Драговъ указа и Турке окупи, утекоше оставивши 20 глава. Одъ Црногораца су само двоица ранѣни.

*) То ће бити поводъ ономъ разнешеномъ гласу да е Дервишъ паша Острогъ отео.

ДОПИСИ.

§. — Изъ *Сремски Карловаца* 5. юния. Сретанъ е онай народъ, гди се музама храмови граде, гди благодатни ти за човечество храмови не стое празни, но као добра кошница пуни трудолюбиви пчелица. А благо и велико благо ономъ народу, гди поглавица нѣговъ као трудолюбива Матица бодрим оком пази на ова светилишта народна, гди пажльиво прати успѣхъ и напредакъ како у моралном тако и у просветномъ обзиру подмладка милогъ рода своГъ. Одъ поглавица много зависи. — Знамо како е подъ надзоромъ блажено-почившегъ митрополита Стратимировића наша гимназиа напредовала. Далеко се простирала слава и хвала нѣна. — А носиоци исте или болѣ узрокъ бияху сами ученици нѣни, кои су се свуда као найбольи ђаци одликовали; и кои су касние као найславнии мужеви у роду своМъ, човечеству на ползу, а народу своМъ на велику утѣху и радость служили.

Ово е дана и Нѣгова Преузвишеност наш господинъ администраторъ нашу гимназию посѣтио, и тиме ясно показао, да му исти примѣръ блаженоп. Стратимировића іошъ у срдцу дубоко забележенъ стои, да намѣрава нѣговим стопама слѣдити, и тиме онай лепи редъ у заведениама нашим училиштним обновити и напредакъ у просвети и роду нашемъ на болѣ покренути. —

Далеко буди од мене мисао, да наша гимназия као народни институтъ, подъ управом садашнѣгъ управителя своГъ у просвети и моралу не успѣва. — Но ипакъ ће сваки признати, да чешће посѣћаванѣ и строги надзоръ високогъ патрона као поглавице народногъ и црквеногъ много и премногo принаша къ болѣмъ развитку и успѣху сваког, особито оваковогъ народногъ институтa, гди сви треба у узаймной слоги о напредку нашегъ народа да садѣйствуемо. Посета и надзоръ поглавице буди у ученицима волю, у учительима болю и сталнию ревность, и доводи све у сагласие и слогу, из кое се народъ одъ младежи свое найболѣмъ напредку а родъ нашъ срећи и благостаню надати може! — Дошавши нѣгова преузвишеност у гимназию, имао е милостъ све школе редомъ прегледати, и том приликомъ препоручи благимъ отеческимъ но мудримъ речима присуствуюћой господи професорима любовъ према ученицима своимъ и ревност у точном испуняваню дужности звания свог. — Опомене ихъ на давнашньи лепи гласъ и славу овог народногъ института, кои се по целом свету рећи, на велику радост рода нашегъ разносио, и позове их да ревностно настое, да се то лепо име и слава наше гимназие на велику утѣху рода нашег іошъ више уздигне! —

Желити би било само, да се и у нашой богословии заспали духъ едномъ на болѣ покрене. Та кадъ види само човекъ савршеногъ велико-гимназисту или шта више юристу, кои се огромнимъ и важнимъ наукама на универзитету занимао, а данасъ са писаномъ штудицомъ у богословию иде, да еданъ сат одседи у скамии — онда ће себи лако представити, каква наука мора бити у нашой богословии, гди би требало да су обширне печатане богословске књиге, изъ коихъ би се могао богословъ више читанѣмъ хаснити — него детинским у школи рецитиранѣмъ. — Богословию треба у бо-

льи редъ ставити — ер то ће бити извор и почетакъ нашегъ напредка и правогъ народнег развитка. Познаваюћи ревность и волю нашегъ доброг архипастира г. администратора съ пуном надеждом очекуемо, да ће се и у богословии едном све на болѣ покренути!

У прошли понедельникъ 4. юния дочекала е нѣгова Преузвишеность г. администраторъ хрватскога бана г. барона Шокчевића у Каменици, кои е провинциалъ сремски походио. —

⊙ У Вуковару, 3. януара. — Данас у полакъ десетъ сати пре подне приспео е овамо светли банъ баронъ Шокчевићъ долазећи изъ Осека, на званичномъ своме путованю по Славонии и Срему. Дочекъ бановъ био е сяянъ и достоянъ тако високогъ госта. На граници сремске жупание кодъ тако зване клисе дочекала е светлог бана одъ стране жупание депутация подъ предводительствомъ првогъ поджупана и новоименованогъ септемвира г. дра. Іована Суботића, кои е високог госта краснимъ словом поздравио. Почем се светли Банъ на срдачномъ дочеку захвалио, продуженъ буде путъ преко Трпинѣ у Вуковаръ у спроводу многобройни коняника и кола, кои изъ оближньих села бану на сусретъ изиђоше. У Вуковару било е све приређено за сяянъ дочекъ високогъ госта. На лепо украшеномъ нашемъ жупанискомъ дому а и на многимъ приватнимъ кућама више се тробойне заставе, звона звонише, топови грмише а громогласно „живио“ орило се, кадъ е светли банъ овамо приспео и у жупанискомъ дому, — пред коимъ намештена бише свечано обучена школска деца, цеови и т. д. са своима заставама и знацима, войничка банда изъ бродске регименте и многобройно людство, кое се скупило било, да заступника кралѣвогъ поздрави, — кодъ люблѣногъ нашег г. вел. жупана Светозара Кушевића одсео. У жупаниской дворани гди е представништво жупание скуплѣно било, поздрави светлогъ бана пресветли г. вел. жупанъ красномъ и срдечномъ добродошлицомъ, изражаваюћи очекиванѣ, да ће овай путъ светлогъ бана благодѣтелним плодом за ову свагда вѣрну и изврстну жупанию уродити. Светли банъ захваливши се на лепомъ и искреномъ дочеку у подужемъ на заступнике жупаниске управлѣномъ говору изрази очекиванѣ, да ће се оно у кобнимъ овимъ временима са ономъ умереношћу и разборитошћу понашати, кое едино желѣной цѣли довести може, да се уставность осигура и укрепи. Потомъ су представляни присутни властелини, свештенство, жупаниско чиновничство, представништва общтина и корпорация, прегледана жупаниска звания, посећене цркве и школе свию вероисповеданя; овимъ последньимъ особито е вниманѣ светли бан поклонио, испитуюћи подуже времена самъ школску децу, да се о напредку ньиовомъ увери. Почемъ е іошъ светли банъ некое одличне особе посетио, врати се око 2 сата после подне са своіомъ свитомъ у жупаниски домъ натрагъ, где е кодъ г. вел. жупана сяянъ обедъ за више одъ 20 особа преправлѣнъ био. Докъ е обедъ траяо, свирала е банда наймилѣние гласбе. Друштво е било врло добро расположено; да е здравица било доста, можете мислити. Я ћу само напоменути здравице нѣговомъ Величеству кралю и вел. войводи; светлом бану, кое е г. велики жупанъ домаћинъ, и сремской жупании и народу србскомъ, кое е светли банъ наздравио. По докончаномъ обѣду опрости се светли банъ срдечно одъ присутни и настави свой путъ око 5 сати после подне одавде у Илокъ, испраћенъ исто тако сяйно, као што е и дочеканъ. Данасъ ће светли банъ у Илоку преноћити, а сутра преко Каменице, Ирига, Руме, Ердевика, Шида и Товарника путъ свой кровъ нашу жупанию продужити. —

Л. Ц. Изъ Руме, 6. юния. Прекюче бисмо участници еднога светлога дочека, на кои се множина народа, изъ цѣлогъ среза румскогъ скупила била. — У 6 часова по подне обзнани пуцнява топова и звукъ звона са три србске цркве долазакъ светлога бана, кои е седећи са светлимъ г. великимъ жупаномъ жупание сремске Светозаромъ витезомъ одъ Кушевићъ у едни каруца са пратньомъ изъ сусѣдногъ ирижкогъ, и депутацином изъ румскогъ среза предъ нѣга изишавшомъ и напред ићећимъ коняницима са народномъ заставомъ, у Руму допраћенъ био. — Предъ двориштемъ нѣгове преузвишености г. Петра Пеячевића грофа румског, бияше са цвећемъ искићенъ, круномъ хрватскомъ и грбомъ сремскимъ украшенъ триумфбогенъ, на коме су две народне и две царске заставе виориле се. Долазећегъ свѣтлогъ бана школска младежь и у два реда поставлѣна множина народа са непрекидним ускликом живио! поздрављали су. На предозначеномъ месту, гди ће нѣгова светлость са каруца сићи, дочекала су га женска у два реда поставлѣна и у бѣло руво обучена невина дѣвойчад, непрестано вичући „живио,“ и цвеће му у каруце бацаюћи.

Кадъ се доле са каруца сишао, преда му у руке мала десетогодишня кћи великогъ судца среза румскогъ вѣнацъ изъ разногъ цвећа саплетенъ. Почемъ е светли банъ благодарио малой госпођици на поздраву нѣномъ, даруе іой на своіой визиткарти изображенъ и у банскомъ руву изрисованъ лик.

После тога стане на среду чувени нашъ говорникъ парохъ румски г. Милошъ Ратковићъ, на среду, и са обште одобреномъ слѣдуюћомъ беседомъ поздрави га:

„Освану намъ срећанъ данъ,
Међ' насъ доће светли банъ.“

Светли бане,
Преузвишени господине!

И да нисамь провиђенѣм преблагога Бога іош пре 12 година у оближнѣмъ и сусѣдномъ штабалномъ славне Петроварадинске регименте мѣсту Митровици, гди самь као вѣрни служитель олтара Божиегъ, свете дужности мое свештеничке точно и совѣстно отправляо, срећу имао високе чести удостоити се, са свѣтломъ и преузвишеномъ особом вашомъ, као ондашньимъ ц. кр. генерал-маіоромъ и бригадиромъ познанство учинити, ипакъ, као вѣрни подайникъ нѣгов. ц. кр. и Апостолическогъ Величества, имаюћи свагда предъ очима ону подайническу дужность, коя сваикога члана и државника обвезуе спрамъ владаоца и господара свога; ипакъ велимъ, по оной поданичкой дужности само, морао би срдачно и искрено, одъ нѣга поставлѣногъ високогъ достойника, и мѣстозаступника нѣговогъ, као одъ Бога поставлѣну власть, високопочитуюћи поздравити; а камо ли овако, гди више него само еданъ поводъ ко овоме, чувства ми срдечно побуђуе.

Стао самь овде светли бане! изложен обштему гледишту, како преузвишености ваше, тако и цѣле овде многобройно сабране публике, да не само мое индивидуално но свега овде скуплѣногъ народа искрено осећанѣ изразимъ. —

Поверенѣ ово, кое ми е овдашня жупаниска власть поклонила, да маленкость моя, у име свию овде у срезу овомъ живећи становника, светлость вашу поздрави, повода ми дае овако изразити се: Ми свѣтомъ Евангелске истине просвѣштена створеня божия, знамо да у светомъ Евангелию пише: „подайте Богу божие, а цару царево!“ Зато и непрестано Богу топле молитве на жертву приносимо.

А потомъ имаюћи свагда предъ очима цара, као првогъ после Бога на земльи господара, трудимо се найсвесрдние и найискрение повиноватисе онимъ високимъ наредбама, кое намъ поставлѣне власти, као органи нѣгови, у име нѣгово чинити налажу.

Не манѣ светли бане! искуство насъ учи, да ни една држава цветати неможе, ако сваки грађанства членъ, по могућству своме посебице, а сви скупа са сѣдинѣним силама, на обшти државе жертвеникъ, материалну, моралну и физичну помоћь искрено приносили небуду: Зато ми благостанѣ државе предъ очима имаюћи, ову, често и преко слабомоћни и неяки сила наши, материялно подпомажемо; па и моралну снагу нашу посредствомъ развиени душевни сила, найсрдечние државнимъ потребама посвећавамо. — А што е іошъ найславние и найсветие светли бане! физичну моћь нашу, у користь Августѣйшегъ дома аустрискогъ, са отличиемъ и Богомъ дарованомъ намъ храброшћу изобилно свагда, свуда и на свакомъ мѣсту расипамо: наймилия и найдрагоценя блага и сокровишта наша, т. е. синове наше постоећимъ законимъ наредбама сходно, за спасенѣ височайше династие, за спасенѣ едне моћне Аустриске царевине, и милогъ отечества нашегъ, радо и весело жртвуемо.

И башъ у овомъ тренутку светли бане! кадъ исповесть ову изъ мои уста милостиво слушати изволѣвате, будите тога савршеногъ увѣреня, да е ово исповѣсть целога у срезу румскомъ живећег народа, кога самь я срећанъ данасъ овде говором моимъ заступати, и кои се за органъ нѣгови мисли и осећаня овде представлямъ и сматрамъ, радуюћи се да овимъ срдечнимъ одушевленѣмъ, одъ стране народа нашегъ, светлость вашу поздравити могу!

Съ друге стране не маня радость надима ми груди мое, што самь срећанъ са овомъ велеважномъ добродошлицомъ поздравити дику и поносъ народа Србско-Хрватскога, и велимъ: Добро дошао нашъ светли бане! дични и поносни изъ врта славонскогъ узабрани, и у вѣнацъ славе наше саплетени цвѣте; и кажи цару светли бане, како народъ провинцие ове, кое онъ іоштъ и данъ данашньи насловъ великогъ войводе србскогъ на себи носи, у поданичкой верности непрестане пребива. Пакъ заиста речь твоя светли бане! Нѣговомъ Величеству ће на задовольство и утѣху, теби на дику и поносъ, а светлости твоіой подчинѣнимъ властима, на срећу и будућу препоруку служити. —

Срећанъ самь іоштъ и съ те стране светли бане! да могу и народу провинцие ове честитати, кои се томъ лепомъ и срдечномъ пита надеждомъ, да ће светли банъ, као посредственикъ између народа и цара, праведной жельи народа провинцие ове драговольно задоста учинити у томъ, што би на понизну молбу народа овога, ако би му се неволя какова гдегодъ указала, кодъ височайшегъ места такову умекшати, и верноме народу олакшицу исходатайствовати наймилостивие усрдствовао; и то у толико више, што нити е светли банъ народу овоме, нити пакъ народъ овай светломе бану непознатъ, почемъ сте светли бане! у постоявшой войводовини србской у Темишвару, цивилни и воени управитель, као ц. кр. мѣстозаступникъ бивши, са народомъ и провинциомъ овомъ спадаюћомъ у войводовину србску, мудро, благо и отечески — управляли. —

Заключуюћи беседу мою светли бане! усуђуемъ се найпонизние светлость вашу замолити, да праведну желю вѣрни подайника храброгъ народа србскогъ, кодъ всевисочайшегъ трона найусрдние препоручити благоизволите; а та е: да заключеня србскогъ народногъ сабора прошасте 1861. године, у Карловци Сремски учинѣна, одобрена буду. Пакъ ћемо како сада, тако и увекъ срдечно повикати: Благо народу са тако милостивимъ кралѣмъ и господаромъ; а благо и кралю са тако вѣрним и храбримъ народомъ!

Живио дакле премилостиви краль нашъ *Франц Іосиф* I. на кога високу милость, сву нашу надежду полажемо! Живио и светли банъ баронъ Іосиф Шокчевићъ, посредственикъ између народа и краля! Живио, и до вѣка у вѣрности спрамъ краля пребивао, храбри народъ провинцие ове! — Живио!

По свршеной овой беседи светли банъ захвали се г. говорнику на лѣпомъ поздраву, и цѣломъ сабраномъ народу на свесрдномъ дочеку, и разивши се, да ће нашему кралю желѣ народа србскогъ одкрити, и колико му годъ силе нѣгове допуштале буду, найсвесрдние препоручити. — Затимъ е примао визите, а потомъ одма, отишао опетъ вратити учинѣну визиту г. дворскомъ с ветнику Огнѣславу Угѣшеновићу Острожинскомъ, кои се овде кодъ насъ у Руми десио. — Проходавши се крозъ осветлѣну варошь, врати се у свой станъ, предъ коим е непрестано сл. Петроварадинске регименте одъ г. полковника Имелића, за чест светломе бану послата банда разна, но понайвише народна парчета свирала, до полъ 11. часа у вече.

Праћенъ са светломъ свитомъ, сутраданъ у 8 сати посѣти св. банъ цркву и школу; затимъ магистратъ, судчеве канцелариe, изтражителни суд ц. кр. порезни уредъ, и казнително заведенѣ. Међутимъ е и време обѣду приспело, и по примлѣномъ подвореню одъ стране свию сл. Петроварадинске регименте штабални и више ньи виши официра, слѣдовао е светли обѣдъ код преузвишеногъ г. грофа Петра Пеячевића, на коме су сви господ-

ства сталежи заступлѣни били; а по овомъ, у 2. сата по подне са свитомъ одпраћенъ, одпутуе св. банъ у ердевички срезъ, са непрестанимъ усклицима „живио.“

УГАРСКА.

4. мая подписанъ е у Темишвару общти уговоръ међу пуномоћницима аустрийскогъ, турскогъ, молдавско-влашкогъ и србскогъ телеграфа, по коме ће се поедини уговори за уређенѣ међународне телеграфске кореспонденциие начинити. Ови посебни уговори начиниће се до мало дана.

АУСТРИЯ.

Судъ е одсудио дра Грегера ради злочинства нарушаваня явнога мира и преступа побуньиваня на тавницу одъ 4 месеца дана и да изгуби 1300 ф. одъ кауциие.

СТРАНЕ ЗЕЛМѢ.

Србия.

Као што „Ванд.“ изъ Београда одъ 30. мая пишу, изгледъ е по извѣстиями са бугарско-србске границе, да е порта озбильно наумила на Србию напасти. Између осталихъ наредба пада особито у очи она, кою е паша видински издао. Овай турски ђенералъ, кой е недавно целу границу обишао, дао е обнародовати заповестъ, да се сваки, кой би кордонъ прекорачио, убити има; да се они, кой би у Србию бегали, и на србской земльи гонити ухватити и убити имаю. При обнародованю ове наредбе додае паша, да ће се сви бегунци, кой се у Србии налазе, издати морати. Дужъ целе границе намештене су мотке за знакове, поште су ограђене а и обшанчене. — Путни листови србскихъ поданика неуважаваю се одъ турских власти и ниедан Србин се несме усудити трговиномъ по турской путовати. Србия е дакле фактично ставлѣна у обсадно станѣ, и као што се говори овдашня влада добила е са више страна представленя, да се то станѣ што скорие уклони. — Већъ три дана има како е настала светковина Курбан-байрама, при коима се обично честита. Ове године пакъ добио е паша само посете одъ енглескога конзула и аустрискога канцлера, еръ србски министаръ споляшньихъ дела прекинуо е лични саобраштай са пашомъ одъ онога доба, одъ како е протестация великимъ силама поднешена, а други конзули су за време тихъ свечаности били кое болешльиви, кои пакъ одсуствовали су. Юче е руски консулъ давао ручак у топчидеру, на кои су били позвани сви конзули и министри.

Русия и Польска

Изъ Варшаве одъ 30. мая саобштаваю инструкцию, коя е по гласу званичне обяве Константину као наместнику дана. Она гласи овако:

Да би се дѣлокругъ нашега мѣстозаступника у кралѣвини Польской са институциями одъ 26. марта 1861. кое су той земльи дане, у сагласе довео и изъ узрока што инштрукциие одъ 17. апр. 1818. садашньмъ околностима више неодговараю, наређуемо:

1). Намѣстникъ ће као заступникъ нашъ у кралѣвини Польской сву владу извршивати, изузимаюћи законодавну силу и оне функциие, кое смо ми нашемъ решеню задржали, или кое ће овъ као особито важне нама на решаванѣ подносити.

2). Наместникъ ће административну и екзекутивну силу извршивати крозъ подчинѣне му начелнике цивилне владе и чрезъ воинство, кое се у Польской налази, и бринуће се за одржанѣ явне сигурности и реда.

3.) Намѣстникъ е председникъ државнога савета кралѣвине а председава и у административномъ савету, кадъ годъ за добро наће.

4.) Досадашня наместничка канцелария укида се, а послови, кое е она обавляла, имаю се надлежнимъ властима предати. За воћенѣ пословне кореспонденциие намѣстникове, на кою и изваньски послови спадаю, устроиће се посебне узгредне канцелариие.

5.) Непосредно управлянѣ са цивилномъ владомъ припада цивилномъ начелнику. Онъ председава у административномъ савету, кадъ наместник одсуствуе и при поделѣнимъ на еднако гласовима, његовъ гласъ решава. Онъ е први членъ државнога савета и непосредни предпоставлѣни свию комисия владе (министарства) као гакоћеръ и овима подчинѣнихъ цивилнихъ власти.

6.) Заключеня коя административни саветъ подъ председништвомъ цивилнога начелника доноси, поднеће се државномъ савету, а овай е властанъ извршенѣ ньихово обуставити и цару на решенѣ поднети.

7.) Заключеня административногъ савета обявлюю се земальско-законскимъ листомъ и подписую се чрез наместника, и снабдѣвени су са премаподписи цивилногъ начелника и дотичногъ министра.

8.) Начелник цивилни и административни саветъ решаваю у свима стварима кое су са ньиховомъ службомъ скопчене, изузимаюћи у онима, кое су изрикомъ наместнику за решенѣ задржане.

9.) Наместникъ решева у свима вишимъ државнимъ и войничкимъ стварима. Овамо спадаю: Обнародованя србскихъ заповести и собственихъ нѣговихъ наредба, цивилной влади односно на службене промене; право помилованя и потврѣеня при пресудама криминалнимъ; право потврѣеня пресуда цивилнога суда и свию политичнихъ послова.

Он има далѣ у свима питаньима войничке силе, у колико шта са цивилномъ администрациомъ у савезу стое, коначно решаваюће наредбе издавати. Онъ спроводи сва известия владина коя су царском решеню задржана, и решава у свима предметима кое му цивилни начелникъ ньихове важности ради подноси. Онъ има такоћеръ и право цивилногъ начелника опуномоћити да нека или сва предлагаря и заключенч административногъ савета, коя у дѣлокругъ онога спадаю, подписуе и извршуе.

10.) Ако би се цивилни начелникъ разболео, или одсутствовао, наименоваће наместникъ местозаступника; но ако би та препона дуже од 28 дана траяла, то ће самъ царъ местозаступника тог наименовати.

11.) Сви прописи и наредбе односеће се на кралѣвину Польску, кое указомъ овимъ нису изрикомъ укинуте, остаю у крепости,

12.) Извршенѣ указа овога, кои се има међу државне законе узети, препоручуемо ми нашему местозаступнику у кралѣвини Польской.

Царскоее-село 27. мая 1862.

Александеръ с. р.

— „Сѣверна пчела“ явля подъ 4. януара, да су две недельне школе у коима су учительи палежь у теории правдали, на цареву заповесть затворене. Вѣсти о пожарима у Москви, опровргаваю се.

Дана 11. (23.) юния г. г. држаће се у **Вуковару главна** скупштина славне сремске жупание, на коіой ће се више **важних предмета предузети**: као о напутку јануарскомъ 1861. о снабдѣваню катастралног особля, о прияви за саћенѣ духана, о прилозима за устроенѣ православне пакрачке препарандие, о ключу за плаћанѣ еквивалента на пашняке, о администрации школскогъ србскогъ фонда у Пешти, о ключу за явну роботу, о дописиваню ћирилицомъ са угарскимъ и немачкимъ областима итд.

Найновие вести.

Београдъ 6. юния. Данасъ е државни советъ у изванредной седници предао князу неограничену власть.

Београд 6. юн. Св. Княз Михаило проглашуе ратно станѣ у Београду и у срезу врачарскомъ.

Званичне „Срб. Нов.“ изъ Београда одъ 7. юния саобштаваю слѣдеће: Да би се сигурность живота и иманя у нашой вароши повратила, коя е изчезла поводомъ барбарског преступленя Турака, кои су 3. о. м. безъ икаквогъ узрока убили србскогъ чиновника у извршиваню нѣгове званичне дужности, и да би миръ настао, кои неће сваки часъ бити прекиданъ као до сада: наше е правительство. подпомагано гг. конзулима гарантни сила, све нуждне мере предузимало. Тога ради ишао е 4. о. м. председатель министерскогъ совета министеръ иностр. дела, г. Гарашанинъ и сви гг. конзули гарантни сила, къ паши у градъ. Кадъ е г. Гарашанинъ изявио да онъ неможе одговарати за спокойство вароши, докъ се са капия — оставляюћи да се питанѣ о капияма реши на другомъ месту — низами неуклоне, онда е у томе смислу учинѣно на писмено помиренѣ.

На овомъ писменомъ уговору биле су обадве паше Аширъ и Етемъ, и г. Гарашанин подписани. Исто тако подписали су се сви гг. конзули страни сила и заступник конзула аустрискогъ. Србско правительство имаюћи овакавъ актъ ние више сумняло о спокойству вароши, зато е и настояло да се у вторник 5. т. м. чаршия отвори и да сваки свой посао предузме, а и сама варошь била е прилично успокоена; многобройни жительи едни су били већъ на пратньи они невино изгинувши, а други су се спремали да имъ се придруже. Паша позвао е био преко г. Гарашанина и г. енглескогъ конзула, сву осталу гг. конзуле - себи у градъ ради договора о далѣмъ споразумленю и болѣмъ утврѣеню мира и спокойства и већъ гг. француски и пруски били су после 8 сати пре подне, у зданию наше полицие, где су и другу гг. консуле очекивали па да паши у градъ иду, кадъ на еданпутъ, и то после по сата, на удивление свию осту низами са бедемова градски изъ пушака кое су до на пияцу дотуривале, и светъ се на све стране узруя, одма затимъ почне бомбардиранѣ вароши изъ топова.

Жалостне сцене немогу се описати кое су се овимъ барбарствомъ догађале. Люди и жене оставе пратню и мртваце на теразиями и свакъ полети да свою децу избави, а деца се била разишла кое по сокацима, кое да гледе пратню и тако ужасъ е парао родительска срца.

Нико ние могао помислити да то бомбардиранѣ долази одъ власти, свакъ е мислио да е у граду буна међу Турцима, да неслушаю паше, већъ одъ свое волѣ пуцаю на варошь, и то мишленѣ било е обште, и траяло е док ние г. Васићъ застуиникъ аустр. конзула отишао преко Земуна у градъ, и отуда се повратио и г. Гарашанину казао, да у граду ние нередъ, него шта год бива да бива по заповести паше. Ето на кои начинъ постала е наша варошь жертва безпримѣрне мучне свирѣпости. Бомбардиранѣ траяло е до $1\frac{1}{2}$ сатъ после подне. Наша войска коя е варошь одъ почетка ови немира заузела, ставила се одма у редъ одбране.

☞ Учтиво молимо нашу гг. предбройнике, кои намъ за новине што дугую, да би намъ доброту имали дугъ што пре послати.

Уредничство „Србобрана.

Бечка берза од 8. юния.

Дукати	6 14
Металици 5. проц.	70 90
Нар. заям 5. проц.	82 80
Акциие кред. завода	218 30
„ нар. банке.	832 —
Сребро	127 50

Одговорни уредникъ и издаватель Петаръ Нинковић.

Епископска печатня.